

**PRAVILA ZA TAKMIČENJA
SAVEZ ZA ORIJENTACIONI SPORT SRBIJE
(SOSS)**

**(Pravila za državno prvenstvo)
(Pravila za Kup Srbije)
(Pravila za SOSS takmičenja)**

Ova pravila su usvojena na sastanku Upravnog odbora SOSS-a dana 12.03.2003.

Važe od 15.03.2003.

SADRŽAJ

1. Definicija	2
2. Opšte odredbe	3
3. Program takmičenja	4
4. Prijava takmičenja	4
5. Kategorije	5
6. Učešće	5
7. Troškovi	6
8. Informacije o takmičenju	7
9. Prijave	8
10. Putovanje i prevoz	8
11. Trening	8
12. Startni redosled i raspored u kvalifikacione grupe	9
13. Sastanak predstavnika ekipa	10
14. Teren	10
15. Karte	10
16. Staze	11
17. Zabranjene zone i pravci	12
18. Opisi kontrola	12
19. Postavljanje kontrola i oprema	13
20. Kontrolni karton i oprema za obeležavanje	14
21. Oprema	15
22. Start	15
23. Cilj i merenje vremena	16
24. Rezultati	17
25. Nagrade	18
26. Fair play (sportsko poštenje)	19
27. Žalbe	20
28. Protest	20
29. Žiri	21
30. Apel	22
31. Kontrola takmičenja	22
32. Izveštaji sa takmičenja	23
33. Reklame i sponzorstvo	24
34. Usluge predstavnicima medija	24
DODATAK 1: Opšte takmičarske kategorije	25
DODATAK 2: Principi planiranja staze	27
DODATAK 3: Odobreni kontrolni kartoni i oprema za obeležavanje	34

1. DEFINICIJA

- 1.1 Orijehtiring je sport u kome takmičar uz pomoć karte i kompasa, za najkraće moguće vreme, treba da poseti određeni broj tačaka obeleženih na terenu - kontrola. Pod pojmom takmičar se, prema potrebi, podrazumeva osoba muškog ili ženskog pola ili ekipa.
- 1.2 Tipovi orijentiring takmičenja mogu biti razvrstani prema:
- Načinu kretanja:
 - standardna orijentiring takmičenja (bez pomoćnih sredstava kretanja - nogama)
 - skijaška orijentiring takmičenja (na skijama)
 - biciklistička orijentiring takmičenja (na biciklu)
 - drugi nepomenuti načini
 - Prema vremenu takmičenja:
 - dnevno (po danu)
 - noćno (po mraku)
 - Prema prirodi takmičenja:
 - pojedinačno (pojedinci se samostalno takmiče)
 - štafeta (dva ili više članova ekipe trče uzastopne pojedinačne trke)
 - ekipno (dva ili više pojedinaca saraduju u ekipi)
 - Prema načinu na koji se određuje rezultat takmičenja:
 - takmičenje koje se sastoji od jedne trke (rezultat jedne trke je krajnji rezultat. Takmičari se mogu takmičiti u različitim trkama: trka A-, trka B-, itd. gde će plasman takmičara iz trke B- biti posle (u nastavku) plasmana takmičara iz trke A-, itd.)
 - takmičenje koje se sastoji od više trka (zbir rezultata dveju ili više trka, održanih tokom jednog ili više dana, određuju finalni rezultat)
 - takmičenje sa kvalifikacijama (takmičari se kvalifikuju za finalnu trku kroz jednu ili više kvalifikacionih trka u kojima mogu biti raspoređeni u različite grupe. Rezultat finalne trke je rezultat celog takmičenja. Mogu se održati A-, B-, itd. finala, gde će plasman takmičara iz B- finala biti posle (u nastavku) plasmana takmicara iz A- finala, itd.)
 - Prema redosledu kojim kontrole moraju biti posećene:
 - određenim redosledom (propisanim od strane organizatora)
 - bez određenog redosleda (takmičar sam određuje redosled)
 - Prema dužini trke:
 - duge staze
 - srednje staze
 - sprint
 - ostale
- 1.3 Pojam klub označava organizaciju koja je punopravni član SOSS.

- 1.4 Pojam takmičenje obuhvata sve aspekte jednog orijentiring susreta uključujući organizaciona pitanja kao što su izvlačenje startnih brojeva, sastanak predstavnika ekipa i ceremonije. Jedno veliko takmičenje pr. državno prvenstvo u sebi može sadržati više od jedne trke.
- 1.5 Državno prvenstvo u Orijetiringu (DP) je zvanično takmičenje koje pobjedniku donosi titulu državnog prvaka. Ono se organizuje pod patronatom SOSS i ovlašćenog kluba.
- 1.6 Kup Srbije u Orijetiringu (KS) je zvanična serija takmičenja koja treba da odredi najbolje orijentirce sezone. Svako takmičenje ima samo jednu trku koja se boduje. Ova takmičenja se organizuju pod patronatom SOSS i ovlašćenog kluba.
- 1.7 Takmičenja SOSS (SOSS) su takmičenja prihvaćena od strane Upravnog odbora SOSS u zvaničan Kalendar takmičenja SOSS-a. Ona se organizuju pod patronatom SOSS i kluba organizatora.

2. OPŠTE ODREDBE

- 2.1 Ova pravila će se primenjivati na državnom prvenstvu (DP), Kupu Srbije (KS), i na SOSS takmičenjima (SOSS). Članovi koji ispred broja nemaju skraćenicu, odnose se na sva nabrojana takmičenja. Članovi koji se odnose samo na jedno ili više gore pomenutih takmičenja su obeleženi skraćenicom(ama) koje se nalaze na margini pored broja člana. Ovakva specifična pravila imaju prvenstvo nad bilo kojim opštim pravilom sa kojim su u koliziji.
- 2.2 Ova pravila su obavezujuća i za zvanična takmičenja nižeg ranga koja se organizuju u nadležnosti organizacionih delova koji su u sastavu SOSS (SOSB, SOSV i drugi regionalni savezi)

Ova pravila mogu biti promenjena ili prilagođena nižim nivoima takmičenja uz odobrenje SOSS.
- 2.3 Ako nije drugačije naznačeno ova pravila se odnose na standardna pojedinačna dnevna orijentiring takmičenja.
- 2.4 Dodatna regulativa koja nije u sukobu sa ovim pravilima može biti propisana od strane organizatora. Za to je potrebno odobrenje od strane SOSS Kontrolora takmičenja.
- 2.5 Ova pravila i sva dodatna regulativa su obavezujuća za sve takmičare, timske funkcionere i druge osobe koje su povezane sa organizacijom ili su u kontaktu sa takmičarima.

- 2.6 Sportska pravičnost treba da bude vodeći princip u tumačenju ovih pravila, od strane takmičara, organizatora i žirija.
- 2.7 U slučaju nesporazuma nastalih zbog prevoda na druge jezike, Srpski tekst ovih pravila će biti presudan.
- 2.8 Za štafete važe pravila za individualna takmičenja, ukoliko nije drugačije rečeno.
- 2.9 Upravni odbor SOSS može odrediti specijalna pravila ili norme koje će biti primenjivane, npr. Anti doping pravila, Internacionalna specifikacija za karte za orijentiring (ISOM), Principi postavljanja staze, Opisi kontrola itd.
- 2.10 Upravni odbor SOSS može, samo izuzetno, dozvoliti odstupanja od ovih pravila i normi. Zahtev za dozvolu za ovakva odstupanja moraju biti upućena Sekretarijatu SOSS najmanje 3 meseca pre takmičenja.
- 2.11 (KS) Pravilnik za Kup Srbije SOSS-a se mora poštovati.

3. PROGRAM TAKMIČENJA

- 3.1 Datum i program takmičenja predlaže organizator, usaglašava komisija za takmičenja a potvrđuje Upravni odbor SOSS.
- 3.2 (DP) Državno prvenstvo u orijentingu se održava svake godine. Program se mora sastojati od finalne trke za srednje distance, finala dugim stazama, finala sprinta, finala štafeta kao i ceremonija otvaranja i zatvaranja, vremena za odmor i eventualno pokaznog takmičenja. Program ne sme trajati više od 4 dana. Upravni odbor SOSS može doneti odluku da discipline razdvoji na više takmičenja.
- 3.3 (KS) Kup Srbije u orijentingu se održava svake godine. Kup Srbije za pojedince se sastoji od određenog broja pojedinačnih takmičenja.
- 3.4 (KS) Upravni odbor SOSS određuje broj i tip takmičenja za Kup Srbije i, po potrebi, specijalna pravila.

4. PRIJAVA TAKMIČENJA

- 4.1 Svaki klub se može kandidovati za organizaciju SOSS takmičenja.
- 4.2 Klubovi šalju prijave sekretarijatu SOSS. Prijava mora biti na zvaničnom formularu i mora sadržati sve tražene informacije i garancije.

- 4.3 Upravni odbor SOSS može uvesti taksu za pojedina takmičenja. Visina ovakve takse mora biti objavljena najmanje mesec dana pre zaključnog datuma za prijavljivanje organizovanja tog takmičenja.
- 4.4 Upravni odbor SOSS može zabraniti takmičenje ukoliko organizator odstupa od Pravila, normi, odluka SOSS Kontrolora takmičenja ili podataka navedenih u prijavi. U tom slučaju organizator ne može zahtevati odštetu.
- 4.5 Prijave moraju stići najkasnije do 1. maja, godine koja predhodi godini u kojoj se takmičenje održava. Iste godine, najkasnije do 20. maja, Takmičarska komisija donosi predlog kalendara za sledeću godinu koji upućuje Upravnom odboru na usvajanje. Upravni odbor SOSS utvrđuje finalni kalendar takmičenja, najkasnije do 20 juna tekuće godine.
- 4.6 (KS) Svaki klub može prijaviti više takmičenja, rangiranih po prioritetu.

5. KATEGORIJE

- 5.1 Takmičari su podeljeni po kategorijama u zavisnosti od pola i godišta. Žene se mogu takmičiti u muškim kategorijama.
- 5.2 Takmičari koji imaju 20 godina ili mlađi pripadaju određenoj kategoriji sve do kraja kalendarske godine u kojoj pune tu/te godine starosti. Oni mogu nastupati u starijim kategorijama sve do kategorije 21 (uključujući).
- 5.3 Takmičari koji imaju 21 godinu ili stariji pripadaju određenoj kategoriji od početka kalendarske godine u kojoj pune tu/te godine starosti. Oni mogu nastupati u mlađim kategorijama sve do kategorije 21 (uključujući).
- 5.4 Glavne takmičarske kategorije se nazivaju Ž21 i M21, za žene odnosno muškarce. Umesto slova Ž i M mogu biti upotrebljena slova W i M.
- 5.5 Elitne kategorije (E) mogu biti organizovane jedino za starosne kategorije 18, 20 i 21. One moraju biti ograničene samo na učešće takmičara koji su od strana svojih matičnih federacija dobili status elitnih takmičara na osnovu svojih pozicija na rang listama tih federacija.
- 5.6 Ukoliko ima suviše prijavljenih takmičara za jednu kategoriju, ova može biti podeljena u paralelne kategorije. Podela elitne kategorije mora biti zasnovana na ranijim rezultatima takmičara.

6. UČEŠĆE

- 6.1 Tokom jedne kalendarske godine takmičar može nastupati samo za jedan klub.

- 6.2 Takmičari koji predstavljaju jedan klub moraju biti registrovani za taj klub.
- 6.3 Svaki klub koji učestvuje na takmičenju između svojih funkcionera određuje vođu ekipe koji je osoba za kontakt između ekipe i organizatora. Njegova je dužnost da se stara da njegov tim dobije sve neophodne informacije.
- 6.4 Takmičari učestvuju na sopstveni rizik. Odgovornost za osiguranje od nesretnog slučaja je na njihovim federacijama ili klubovima ili njima samima, u zavisnosti od njihovih nacionalnih propisa.
- 6.5 Takmičar može učestvovati i kao individualac, poštujući ova pravila.
- 6.6 Takmičar mora imati obavljen zdravstveni pregled za takmičarsku godinu.

7. TROŠKOVI

- 7.1 Troškove organizovanja takmičenja snosi organizator. Da bi pokrio deo troškova organizator može naplaćivati startninu. Ova startnina treba da bude što niža i odobrena od strane SOSS Kontrolora takmičenja.
- 7.2 Svaki klub ili takmičar pojedinac, je odgovoran za plaćanje startnine kako je navedeno u pozivu. Postavljeni vremenski rok za plaćanje startnine ne može biti preko 3 nedelje pre početka takmičenja. Organizator može ponuditi i odobriti specijalne popuste za ranije prijave i uplate.
- 7.3 Za zakasnele prijave može se uvesti dodatna doplata. Visina ove doplate mora biti odobrena od strane SOSS Kontrolora takmičenja.
- 7.4 Svaki klub ili takmičar pojedinac snosi troškove: putovanja na takmičenje, smeštaja, hrane i transporta između mesta smeštaja i takmičarskog centra, odnosno terena za takmičenje. Ukoliko je organizator propisao obavezno korišćenje zvaničnog prevoza do terena za takmičenje, cena prevoza mora biti uključena u startninu.
- 7.5 Troškove puta kao i lokalne troškove za SOSS Kontrolora takmičenja i pomoćnika/e određenih od strane SOSS, snosi organizator. Sve troškove za SOSS Kontrolora takmičenja i pomoćnika određenih od strane kluba organizatora, snosi organizator.
- 7.6 Za Kontrolore takmičenja SOSS-a predviđene su i naknade za njihov rad (takse) a čiju visinu utvrđuje Upravni odbor SOSS-a. Isplata ove naknade pada na teret SOSS-a, a po dobijenom izveštaju od strane kontrolora.

8. INFORMACIJE O TAKMIČENJU

- 8.1 Sve informacije i ceremonije moraju biti na Srpskom jeziku (moguće je i dodatni jezik). Zvanične informacije moraju biti u pisanom obliku. One mogu biti usmene jedino u hitnim slučajevima i kao odgovori na pitanja na sastanku timskih predstavnika.
- 8.2 Informacije od strane organizatora ili SOSS Kontrolora takmičenja moraju biti date u formi biltena. Bilteni se šalju svim klubovima. Dve kopije svakog biltena moraju biti poslate Sekretarijatu SOSS. Ako su potrebne dodatne informacije biće poslate svim odgovarajućim klubovima.
- 8.3 Bilten 1 (uvodne informacije) mora da sadrži sledeće podatke:
- naziv organizatora i imena direktora takmičenja i SOSS Kontrolora takmičenja
 - adresa i telefonski/fax broj za informacije
 - mesto
 - datumi i tipovi takmičenja
 - kategorije i bilo kakva ograničenja za učešće
 - mogućnosti za trening
 - zabranjena područja
 - ostale posebnosti takmičenja
 - poslednji dan i adresa za prijave
 - startnina za takmičare
 - poslednji dan i adresa za plaćanje startnine
 - mogućnosti, tipovi i cene smeštaja i hrane
 - poslednji dan za rezervaciju zvaničnog smeštaja
 - opis ponuđenog transporta
 - opis terena, klimatskih uslova i mogućih rizika
 - razmera i ekvidistanca karate
 - program takmičenja
 - napomene o takmičarskoj opremi (ako je neophodno)
 - predviđeno vreme pobednika i približna dužina staza
 - adresa i telefon/fax osobe zadužene za medije
- 8.4 (DP) Bilten 2 (informacije o takmičenju) mora sadržati sledeće podatke:
- poslednji dan za slanje tačnog broja učesnika
 - poslednji dan za slanje imena učesnika
 - detaljan program takmičenja, uključujući satnicu za konačno prijavljivanje imena i za raspodelu po startnim grupama
 - detalji o terenu
 - pregled pristiglih prijava
 - dozvoljena odstupanja od pravila
 - adresa i telefon/fax kancelarije takmičenja
 - detalji o smeštaju i hrani

- satnica transporta
 - dužina, ukupan uspon, broj kontrola i mesta za osveženje za svaku stazu - za štafetu za svaku izmenu
 - sastanak klubskih predstavnika
- 8.5 (DP) Bilten 3 (dodatne informacije o takmičenju) se daje po dolasku takmičara na takmičenje i sadrži konačne detalje o takmičenju.
- 8.6 (DP) Bilten 1 mora stići 2 meseca a Bilten 2 mora stići 1 mesec pre takmičenja.
- 8.7 (KS, SOSS) Bilteni mogu biti spojeni.

9. PRIJAVE

- 9.1 Prijave moraju biti dostavljene prema instrukcijama datim u Biltenu 1. Za svakog takmičara ili klubskog zvaničnika mora biti navedeno najmanje sledeće: prezime i ime, pol, pun datum rođenja, klub te registracioni broj SOSS. Zakasnele prijave mogu biti odbijene.
- 9.2 Na jednom takmičenju takmičar se može prijaviti samo za jednu kategoriju.
- 9.3 Organizator može zabraniti start takmičarima ili ekipama koje nisu podmirile obaveze startnina a dogovor o takvom plaćanju nije postignut.
- 9.4 Rezervacije i učešće za smeštaj moraju stići do organizatora u vremenu navedenom u Biltenu 1.
- 9.5 U štafetama, zamena imena članova ekipe i/ili njihovog startnog rasporeda, mora stići do organizatora najmanje jedan sat pre starta.

10. PUTOVANJE I PREVOZ

- 10.1 Svaki klub je odgovoran za organizaciju sopstvenog putovanja.

11. TRENING

- 11.1 (DP, KS) Na zahtev, pre takmičenja se mora ponuditi mogućnost treninga.
- 11.2 (DP, KS) Svim takmičarima moraju biti obezbeđeni jednaki uslovi za trening. Teren i karte moraju biti što je moguće sličnije onima za takmičenje.

12. STARTNI REDOSLED I RASPORED U KVALIFIKACIONE GRUPE

- 12.1 Prilikom pojedinačnog starta, takmičari startuju u jednakim intervalima. Prilikom masovnog (grupnog) starta, svi takmičari iz jedne kategorije startuju u isto vreme; u štafetnim trkama ovo se odnosi samo na takmičare iz prve izmene. Prilikom starta za zaostatkom, takmičari startuju pojedinačno u vremenskim intervalima koji su određeni njihovim prethodnim rezultatima (zaostatkom za vodećim).
- 12.2 Žrebanje startnih brojeva može biti javno ili bez prisustva publike. Može se obavljati ručno ili uz pomoć kompjutera. Startni redosled mora biti odobren od strane SOSS Kontrolora takmičenja.
- 12.3 Startna lista mora biti objavljena na ili dan pre takmičenja a pre sastanka predstavnika ekipa. Ukoliko se kvalifikacije održavaju istog dana kada i finale, startna lista za finale mora biti objavljena najmanje 1 sat pre prvog starta finala.
- 12.4 Imena svih pravilno prijavljenih takmičara i timova biće izvlačena, čak i ako takmičar nije stigao. Prijave bez imena (blanko) neće biti uzimane u obzir za žrebanje.
- 12.5 Za pojedinačne startove u okviru kategorije minimalni startni interval je 2 minuta.
- 12.6 Za pojedinačne startove, osim za finale takmičenja sa kvalifikacijama, startni redosled će biti žreban nasumice. U slučaju da je tako propisano, žrebaće se po startnim grupama.
- 12.7 Za pojedinačne startove, takmičari iz iste federacije ili kluba ne mogu startovati jedan iza drugog, uzastopno. Ukoliko budu žrebani da startuju uzastopno, sledeći takmičar će biti ubačen između njih. Ako se ovo dogodi na kraju žrebanja ili na kraju startnih grupa, takmičar ispred će biti ubačen između njih.
- 12.8 Pre žreba za masovan start, startni brojevi se raspoređuju na različite kombinacije staze. Kombinacije staze se drže u tajnosti dok svi takmičari ne startuju.
- 12.9 Nekompletne štafete i štafete sastavljene od takmičara iz više klubova, startuju najmanje 15 minuta posle zvaničnog starta štafeta.

13. SASTANAK PREDSTAVNIKA EKIPA

- 13.1 (DP, KS) Organizator mora da održi sastanak sa predstavnicima ekipa najmanje jedan sat pre početka takmičenja. SOSS Kontrolor takmičenja će voditi ili nadgledati sastanak.
- 13.2 (DP, KS) Takmičarski materijal (startni brojevi, kontrolni kartoni, startne liste, opisi kontrola, najnovije informacije, itd.) mora biti uručen pre početka sastanka.
- 13.3 (DP, KS) Predstavnicima ekipa se mora omogućiti da, ukoliko žele, postavljaju pitanja tokom sastanka.

14. TEREN

- 14.1 Teren mora biti prikladan za postavljanje zahtevnih takmičarskih staza.
- 14.2 (DP, KS) Mora se izabrati teren na kome nije bilo takmičenja duže vremena ili teren koji iako je korišćen neće dati prednost onima koji su tu već nastupali.
- 14.3 Teren za takmičenje mora biti proglašen zabranjenim za obilaske čim se odluči gde će se takmičenje održati.
- 14.4 Ukoliko je potrebno da neko poseti takmičarski teren, mora obezbediti dozvolu organizatora.
- 14.5 Sva pravila zaštite prirode, šumarstva, lova itd. na terenu moraju biti poštovana.

15. KARTE

- 15.1 Karte, obeležavanje staza i dodatna preštampavanja moraju biti nacrtana i odštampana u skladu sa IOF-ovom Internacionalnom specifikacijom za karte za orijentiring (ISOM) i pravilima SOSS. Za odstupanja je potrebna dozvola Komisije za karte SOSS.
- 15.2 Razmera karte za duge i srednje distance je 1:15000 ili 1:10000, a za sprint je dozvoljeno i 1:5000. Poželjno je da razmera karte za kategorije mlađe od M/Ž 16 i starije od M/Ž 40 bude 1:10000. Razmera karte za štafete je 1:15000 ili 1:10000.
- 15.3 Greške na karti ili izmene koje su nastale na terenu od trenutka štampanja karte, moraju biti preštampane (mašinski ili ručno) ukoliko imaju uticaja na takmičenje.

- 15.4 Karte moraju biti zaštićene od vlage i oštećenja.
- 15.5 Ako već postoje prethodna izdanja karte terena na kome se odvija takmičenje, ona moraju biti javno istaknuta i dostupna svim takmičarima dan pre takmičenja.
- 15.6 Na dan takmičenja, takmičarima i timskim funkcionerima je zabranjena upotreba bilo kakve karte terena za takmičenje, ukoliko nemaju dozvolu organizatora.
- 15.7 Takmičarska karta mora od strane organizatora biti pripremljena tako da ne bude veća nego što je potrebno takmičaru da bi istrčao celu stazu.
- 15.8 Kontrolu izrade karte vrši Kontrolor za karte koga određuje Komisija za karte SOSS-a u skladu sa Pravilnikom SOSS-a za izradu karata.

16. STAZE

- 16.1 Staze moraju biti u skladu sa Principima za postavljnje staze IOF (Dodatak 2).
- 16.2 Kvalitet staza mora biti dostojan jednog O-takmičenja. Staze moraju omogućiti proveru veštine navigacije, koncentracije i trkačkih sposobnosti takmičara. Sve staze moraju zahtevati korišćenje širokog spektra tehnika orijentiringa. Srednje i sprint staze moraju zahtevati visok stepen koncentracije, precizno čitanje karte i često donošenje odluka. Duge staze moraju zahtevati pravilan izbor puta.
- 16.3 Dužina staze je dužina u pravoj liniji od starta, preko kontrola do cilja. Odstupanje od prave linije mogže biti samo, i jedino, oko fizički neprelaznih prepreka (visoke ograde, jezera, neprelazne litice itd.), zabranjenih područja i obeleženih pravaca.
- 16.4 Ukupan uspon na stazi treba da bude iskazan kao uspon u metrima duž najkraćeg logičnog puta.
- 16.5 U štafetnom takmičenju, kontrole će biti različito kombinovane za različite ekipe, ali sve ekipe će trčati istu ukupnu stazu. Ako to teren i koncepcija staze dozvoli, dužine staze za pojedine izmene mogu biti znatno različite. U svakom slučaju, zbir pobjedničkih vremena po izmenama mora biti u okviru propisanog. Sve ekipe moraju trčati različite dužine staze istim rasporedom (pr. najkraću stazu svi trče u istoj - drugoj izmeni itd.).
- 16.6 (DP) Za finalne trke na srednjim i dugim stazama, u većini slučajeva će kontrole za muške i ženske staze biti odvojene.

- 16.7 Staze za štafete moraju biti tako postavljene da omoguće sledeća pobednička vremena u minutima:

žene	muškarci	seniori (M/Ž 21)
25-50	35-60	štafete po svakoj izmeni
120	150	štafete total

žene	muškarci	mlađe i starije kategorije
25-45	35-55	štafete po svakoj izmeni
105	135	štafete total

- 16.8 (DP, KS) Staze moraju biti tako postavljene da omoguće sledeća pobednička vremena u minutima:

žene	sprint	srednje	duge	muškarci	sprint	srednje	duge
Ž12	12-15	15	25	M12	12-15	15	25
Ž14	12-15	15	30	M14	12-15	15	30
Ž16	12-15	20	45	M16	12-15	20	50
Ž18	12-15	20	50	M18	12-15	20	60
Ž20	12-15	20-25	55	M20	12-15	20-25	70
Ž21	12-15	25	65-70	M21	12-15	25	75-90
Ž35	12-15	25	55	M35	12-15	25	70
Ž45	12-15	20	45	M45	12-15	20	60
				M55	12-15	20	50

17. ZABRANJENE ZONE I PRAVCI

- 17.1 Pravila propisana od strane organizatora u cilju zaštite prirodne sredine, kao i sve instrukcije koje se na to odnose, moraju biti striktno poštovana od strane svih osoba koje su u vezi sa takmičenjem.
- 17.2 Zabranjene površine ili opasna mesta, zabranjeni pravci, linijski objekti čije je prelaženje zabranjeno itd. moraju biti opisani u informaciji i obeleženi na karti. Ako je potrebno, one moraju biti obeležene i na terenu. Takmičari ne smeju posećivati, pratiti ili prelaziti takve oblasti, puteve ili objekte.
- 17.3 Obavezni pravci, mesta za prelazak i prolazi moraju biti jasno obeleženi na karti kao i na terenu. Takmičari su obavezni da prate punom dužinom svaku obeleženu deonicu svoje staze.

18. OPISI KONTROLA

- 18.1 Precizna lokacija kontrole mora biti definisana opisom kontrole.
- 18.2 Opisi kontrola moraju biti u formi simbola i u skladu sa IOF-ovim Opisima kontrola.

- 18.3 Opisi kontrola, navedeni po pravilnom redosledu za svaku takmičarsku stazu, moraju biti pričvršćeni ili odštampani na prednjoj strani takmičarske karte.
- 18.4 Za kategorije M/Ž 21 A/E, na startu moraju dodatno biti ponuđeni opisi kontrola, identični onima na karti (18.3).

19. POSTAVLJANJE KONTROLA I OPREMA

- 19.1 Kontrolna tačka zadata na karti, mora biti jasno označena na terenu i opremljena tako da omogući takmičaru da dokaže svoje prisustvo na istoj.
- 19.2 Svaka kontrola mora biti obeležena kontrolnom zastavicom koja se sastoji od tri kvadrata 30 x 30 cm povezanih u trougaonu formu. Svaki kvadrat mora biti podeljen po dijagonali, gde je jedna polovina bele a druga narandžaste boje (PMS 165).
- 19.3 Kontrolna zastavica mora u prirodi biti postavljena na objektu naznačenom na karti a u skladu sa opisom kontrole. Kontrolna zastavica mora biti vidljiva kada takmičar ugleda označenu poziciju.
- 19.4 Međusobni razmak između dve susedne kontrole ne sme biti manji od 30 metara. Ako se radi o kontrolama na istovetnim ili sličnim objektima, razmak ne sme biti manji od 60 metara. (vidi Dodatak 2, čl. 3.5.5)
- 19.5 Kontrola mora biti postavljena a zastavica okačena tako da prisustvo osobe koja overava kontrolni karton nemože značajno pomoći drugim takmičarima u pronalaženju kontrole.
- 19.6 Svaka kontrola mora biti identifikovana kodnim brojem, koji mora biti pričvršćen za kontrolu tako da je takmičar koji upotrebljava opremu za obeležavanje (perforator) može jasno videti. Brojevi manji od 31 kao i 66, 68, 86, 89, 98, 99 ne smeju se upotrebljavati. Brojke moraju biti crne na beloj podlozi, veličine 5 do 10 cm a debljina linija između 5 do 10 mm.
- 19.7 Kao dokaz da je takmičar posetio kontrolu, mora biti dovoljno opreme za obeležavanje (perforatora ili elektronskih jedinica) u blizini kontrolne zastavice, imajući u vidu moguću frekvenciju dolaska takmičara na kontrolnu tačku. Sve kontrolne tačke moraju biti snabdevene i dovoljnim brojem papirića na kojima je upisana kodna oznaka dotične kontrolne tačke.
- 19.8 Ukoliko je predviđeno vreme pobednika iznad 30 min, mora biti obezbeđeno osveženje bar svakih 25 min, prema predviđenoj brzini pobednika.
- 19.9 Kao osveženje mora biti ponuđena bar voda pristojne temperature. Ukoliko su ponuđena različita osvežavajuća pića, ona moraju biti jasno označena.

- 19.10 Sve kontrole za čiju sigurnost postoji sumnja moraju biti čuvane. Ovo čuvanje mora biti obavljeno na način koji nijednog takmičara neće dovesti u bolju ili lošiju poziciju u odnosu na druge takmičare. Čuvarima kontrolne tačke je zabranjeno da daju bilo kakve informacije takmičarima.

20. KONTROLNI KARTON I OPREMA ZA OBELEŽAVANJE

- 20.1 Jedino se mogu upotrebljavati kontrolni kartoni i oprema za obeležavanje odobreni od strane SOSS (vidi Dodatak 4).
- 20.2 Kontrolni kartoni moraju biti uručeni vođama ekipa pre sastanka predstavnika ekipa. Ako se u jednom danu održavaju i kvalifikacione trke i finala, kontrolni karton za finale mora biti uručen najmanje jedan sat pre prvog starta u finalu.
- 20.3 Ukoliko se upotrebljava neelektronski sistem ili kombinovani sistem, takmičarima je dozvoljeno da pripreme kontrolni karton, pr. da pišu po njemu, da ga ojačaju ili stave u vrećicu, ali nije dozvoljeno odstranjivati delove kontrolnog kartona. Zabranjeno je lepiti lice kontrolnog kartona lepljivom trakom.
- 20.4 Kada se upotrebljava elektronski sistem, takmičarima se mora omogućiti da ga isprobaju pre takmičenja na makar jednoj pokaznoj jedinici.
- 20.5 Takmičari su odgovorni da overe svoj kontrolni karton na svakoj kontroli upotrebljavajući priloženi perforator. Takmičari su odgovorni za korektnu overu, čak i u slučaju kada na nekim kontrolama karton overava organizator.
- 20.6 Otisak (perforacija) mora biti jasan za identifikaciju i mora pokazati da je kontrola posećena (vidi Dodatak 4).
- 20.7 Takmičar kome nedostaje otisak sa neke kontrole ili je nerazgovetan neće ući u plasman, sem u slučaju kada je sa sigurnošću utvrđeno da je kontrolu posetio a da to, što otisak nedostaje ili je nerazgovetan, nije greška takmičara.
- 20.8 Kada se upotrebljava sistem vizuelne provere, najmanje deo otiska (perforacije) se mora nalaziti u kvadratiću predviđenim za tu kontrolu ili u praznoj rezervnoj kućici. Jedna greška po takmičaru je prihvatljiva, pr. obeležavanje (perforacija) van predviđene kućice ili preskakanje jedne kućice, pod uslovom da se svi otisci (perforacije) mogu jasno identifikovati. Takmičar koji pokuša da stekne prednost netačnim perforiranjem će biti diskvalifikovan.
- 20.9 Organizator ima pravo da preko sudija na određenim kontrolama proveri kontrolni karton takmičara i/ili da ga obeleži.

- 20.10 Takmičari koji izgube svoj kontrolni karton, propuste kontrolu ili posete kontrole pogrešnim redosledom, biće diskvalifikovani.
- 20.11 U štafetama, kontrolni kartoni mogu biti priključeni karti a ne odvojeni, uručeni unapred.

21. OPREMA

- 21.1 Ukoliko nije drugačije određeno, izbor odeće i obuće je slobodan.
- 21.2 Startni brojevi moraju biti jasno vidljivi i nošeni na način propisan od strane organizatora. Startni brojevi ne smeju biti veći od 25x25 cm sa brojkama koje su najmanje 10 cm visoke. Startni brojevi se ne smeju savijati niti seći.
- 21.3 Jedina pomoćna sredstva za navigaciju koja se tokom takmičenja mogu koristiti od strane takmičara su: karta i opis kontrola (koje obezbeđuje organizator) i kompas.
- 21.4 Oprema za telekomunikaciju se može koristiti u zoni takmičenja jedino uz dozvolu organizatora.

22. START

- 22.1 Na pojedinačnim takmičenjima uobičajan je pojedinačan start. Na štafetnim takmičenjima uobičajan je masovan start.
- 22.2 Start može biti organizovan sa pre-startom koji se nalazi na jednom kraju zone za zagrevanje. Ukoliko pre-start postoji, sat koji pokazuje zvanično vreme funkcionerima i takmičarima mora biti istaknut na pre-startu, a ime takmičara mora biti prozvano ili istaknuto na drugi način. Posle pre-starta, dozvoljeno je samo prisustvo takmičara koji startuju i novinarima ukoliko su u pratnji organizatora.
- 22.3 Na startnom mestu mora biti vidno istaknut sat koji pokazuje zvanično vreme. Ukoliko nije organizovan pre-start, ime takmičara koji treba da startuje se proziva ili je istaknuto na drugi način.
- 22.4 Start mora biti tako organizovan da takmičari koji docnije startuju ili druge osobe, ne mogu videti karte, staze, izbor puta ili pravac ka prvoj kontroli. Ukoliko je potrebno, može se obeležiti put do mesta gde počinje orijentacija.
- 22.5 Takmičar uzima svoju kartu u trenutku kada startni sat ili starter jasno označi start za njemu pripadajuće vreme. Takmičar je odgovoran da uzme pravu kartu.

Startni broj takmičara ili njegovo ime ili kategorija mora biti naznačena na karti tako da bude vidljiva takmičaru pre nego što startuje.

- 22.6 Tačka gde počinje orijentacija mora na karti biti obeležena trouglom a na terenu kontrolnom zastavicom ali bez perforatora.
- 22.7 Takmičarima koji zakasne na start svojom krivicom biće dozvoljeno da startuju. Organizator će odrediti kada oni mogu startovati, uzimajući u obzir mogući uticaj na druge takmičare. Vreme će im biti obračunato kao da su startovali u svom originalnom startnom vremenu.
- 22.8 Takmičarima koji zakasne na start krivicom organizatora biće dodeljeno novo startno vreme.
- 22.9 Izmena između članova štafete se vrši dodirom. Izmena se može organizovati i tako što član koji završava trku uzme kartu za sledećeg člana svoje štafete i preda mu je umesto dodira.
- 22.10 Za korektnu izmenu štafeta odgovornost snose takmičari čak i kada organizator organizuje obaveštavanje o dolazećim ekipama.
- 22.11 Organizator može, uz saglasnost SOSS Kontrolora takmičenja, organizovati masovni start za kasnije izmene štafeta koje još nisu startovale.
- 22.12 Kada štafeta prihvati da je diskvalifikovana ili diskvalifikaciju potvrdi žiri, preostalim članovima je zabranjen start.
- 22.13 U zoni izmene štafeta, članovi koji očekuju start moraju biti obavešteni o nailazećim ekipama najmanje 5 minuta ranije. Za korektnu izmenu odgovornost snose takmičari čak i kada organizator organizuje obaveštavanje o dolazećim ekipama.

23. CILJ I MERENJE VREMENA

- 23.1 Takmičenje se završava za takmičara u trenutku kada ovaj pređe liniju cilja.
- 23.2 Ulazak u cilj mora biti ograđen trakom ili konopcem. Poslednjih 20 metara moraju biti u pravoj liniji.
- 23.3 Ciljna linija mora biti širine od najmanje 3 metra i mora biti pod pravim uglom na pravac ulaska u cilj. Tačna pozicija ciljne linije mora biti jasno vidljiva takmičarima koji joj se približavaju.
- 23.4 Kada takmičar pređe ciljnu liniju, mora predati takmičarski karton uključujući i eventualnu plastičnu kesu i, ukoliko to organizator zahteva, takmičarsku kartu.

- 23.5 Ciljno vreme se meri u trenutku kada grudi takmičara pređu ciljnu liniju. Vreme se zaokružuje na cele sekunde ili na desetinke u sprint trkama. Vreme se iskazuje u satima, minutima i sekundama ili samo u minutama i sekundama. Kod elektronskog sistema overe, ciljno vreme je određeno overom ciljne KT.
- 23.6 Obavezno se mora koristiti dva nezavisna sistema merenja vremena, glavni i pomoćni. Razlike između takmičara jedne kategorije moraju biti merena tačnošću od 0,5 sec ili 0,05 sec u sprint trkama.
- 23.7 Na takmičenjima koja imaju masovan start ili start sa zadržkom, sudije na cilju odlučuju o finalnom plasmanu i jedan član žirija mora biti prisutan kod ciljne linije.
- 23.8 Uz dozvolu SOSS Kontrolora takmičenja, organizator može odrediti maksimalno vreme za prolazak staze za svaku kategoriju.
- 23.9 U zoni cilja mora postojati medicinska pomoć i medicinsko osoblje koje je opremljeno za rad u šumi.
- 23.10 Maksimalno vreme prelaska staze je:
- print staze, 45 minuta za žene i muškarce
 - srednje staze, 90 minuta za žene i muškarce
 - duge staze, 3 sata za žene i 4 sata za muškarce
 - štafete, 6 sati za žene i 7 sati za muškarce

24. REZULTATI

- 24.1 Nezvanični rezultati moraju biti objavljeni i istaknuti u zoni cilja u toku takmičenja.
- 24.2 Zvanični rezultati moraju biti objavljeni i poslani svim klubovima koji su učestvovali, Sekretarijatu SOSS i Komisiji za takmičenja, najkasnije 3 dana od dana održavanja takmičenja.
- 24.3 Zvanični rezultati moraju obuhvatiti sve takmičare koji su učestvovali. U štafetama, rezultati moraju sadržati imena takmičara po startnom redu i vreme svake izmene kao i stazu koju je svaki trčao.
- 24.4 Kod pojedinačnog starta, u slučaju da dva ili više takmičara imaju isto vreme, biće plasirani na istu poziciju. Sledeća pozicija(e), po redu će ostati prazna(e).
- 24.5 Kod masovnog ili starta sa zadržkom, poredak kojim takmičari ulaze u cilj određuje njihov plasman. Kod štafeta ovo se određuje prema članu štafete koji trči poslednju izmenu.

- 24.6 U štafetama, kada se primeni masovan start za kasnije izmene, zbir pojedinačnih vremena članova štafete određuje plasman ekipe koja je uzela učešće u takvom masovnom startu. Ekipe koje učestvuju u masovnom startu za kasnije izmene, biće plasirane iza svih timova koji su obavili izmene i završili trku na uobičajni način.
- 24.7 Takmičari ili ekipe koje prekorače maksimalno dozvoljeno vreme ne ulaze u plasman.
- 24.8 (KS) U Kupu Srbije za pojedince, rezultati najboljih takmičenja svakog pojedinca se boduju za ukupan plasman. Detalje oko sistema bodovanja donosi Upravni odbor SOSS u formi Pravilnika za kup Srbije za određenu godinu a najmanje 3 meseca pre prvog takmičenja.
- 24.9 U štafetama, rezultati nekompletnih timova i timovi sa takmičarima iz više federacija ili klubova neće se uzimati u obzir za određivanje plasmana i neće se pojaviti u zvaničnim rezultatima.
- 24.10 (KS) Sekretarijat SOSS će sačiniti zvanični ukupni plasman posle svake grupe takmičenja, poslaće ih svim klubovima koji su učestvovali i postaviće ih na svoje zvanične internet stranice.

25. NAGRADE

- 25.1 Organizator organizuje dostojanstvenu ceremoniju dodele nagrada.
- 25.2 Nagrade za muškarce i žene moraju biti jednake.
- 25.3 Ukoliko dva takmičara zauzmu isto mesto, svaki mora dobiti odgovarajuću medalju i/ili diplomu.
- 25.4 (DP) Titula Državnog prvaka se dodeljuje za sledeće odvojena trke:
- sprint staze
 - srednje staze
 - duge staze
 - štafete, žene
 - štafete, muškarci
- 25.5 (DP) Moraju biti dodeljene sledeće nagrade:
- prvo mesto zlatna (pozlaćena) medalja i diploma
 - drugo mesto srebrna (posrebrna) medalja i diploma
 - treće mesto bronzana medalja i diploma
 - 4 - 6 mesto diploma

Medalje i diplome će obezbediti SOSS i/ili klub organizator.

- 25.6 (DP) Nagrade dodeljuju predstavnik kluba organizatora i predsednik ili jedan od podpredsednika SOSS. Moguće je da nagrade uruči eventualni počasni gost, ali uz prisustvo predstavnika kluba organizatora i SOSS-a.
- 25.7 U štafetama, svaki član štafete dobija odgovarajuću medalju i/ili diplomu.
- 25.8 (KS) Po tri prvoplasirana takmičara u svim kategorijama u ukupnom plasmanu Kupa Srbije dobijaju nagrade od strane SOSS.
- 25.9 Ceremonija dodele nagrada mora se održati u roku od 2 sata od poslednjeg starta. Obaveza je osvajača nagrada da prisustvuju dodeli istih. Prvo se proglašava prvoplasirani (pobednik) a zatim redom, drugoplasirani, trećeplasirani.....
- 25.10 U određenim takmičarskim kategorijama mogu se dodeljivati posebne nagrade sponzora.

26. FAIR PLAY (SPORTSKO POŠTENJE)

- 26.1 Osobe koje su na bilo koji način učestvuju na takmičenju u Orijentiringu moraju se ponašati sportski i pošteno i održavati duh prijateljstva. Takmičari moraju pokazati poštovanje prema svojim kolegama, funkcionerima, novinarima, gledaocima i stanovnicima koji žive u oblasti gde se takmičenje održava. Na samom terenu takmičari moraju biti što je moguće tiši.
- 26.2 Bilo kakva pomoć sa strane ili pomoć drugih takmičara je zabranjena, osim ako se radi o povredi. Dužnost je takmičara da pomogne povređenom kolegi.
- 26.3 Doping je zabranjen. IOF-ova Anti doping pravila se odnose na sva takmičenja SOSS-a i Upravni odbor SOSS može zahtevati da se sprovede doping kontrola.
- 26.4 Organizator, uz saglasnost SOSS Kontrolora takmičenja, može odlučiti da unapred objavi teren održavanja takmičenja. Ukoliko ovo nije objavljeno, zvaničnici moraju držati u tajnosti oblast i teren na kome će takmičenje biti održano. U svakom slučaju staze se moraju držati u tajnosti.
- 26.5 Zabranjen je svaki pokušaj obilaska terena odnosno treninga na istom. Zabranjeni su i bilo kakvi pokušaji da se pre ili tokom takmičenja dođe do informacija o stazama, osim onih informacija koje dostavlja organizator.
- 26.6 Organizator mora zabraniti učešće svakom takmičaru koji je toliko dobro upoznat sa terenom ili kartom da bi na osnovu toga uživao prednost u odnosu na ostale takmičare. U slučaju dileme, odluku donosi SOSS Kontrolor takmičenja.

- 26.7 Klubski funkcioneri, takmičari, predstavnici medija i gledaoci se moraju držati za njih određenih mesta.
- 26.8 Sudije na kontrolnim mestima ne smeju ometati niti usporavati takmičare, kao ni davati bilo kakve informacije. Oni moraju biti tihi, nositi neupadljivu odeću i ne smeju pomagati takmičarima da pronađu kontrolu. Ovo se takođe odnosi na ostale osobe na terenu pr. predstavnike medija.
- 26.9 Kada jednom pređe ciljnu liniju, takmičar se bez odobrenja organizatora ne sme vraćati na teren. Takmičar koji je odustao mora to prijaviti na cilju, predati kartu i takmičarski karton. Takvi takmičari ni na koji način ne smeju uticati na takmičenje ili pomagati drugim takmičarima.
- 26.10 Takmičar koji prekrši bilo koje pravilo, ili izvuče korist od kršenja bilo kojeg pravila, biće diskvalifikovan.
- 26.11 Ostale osobe koje prekrše bilo koje pravilo biće pozvane na disciplinsku odgovornost.

27. ŽALBE

- 27.1 Žalba može biti uložena na kršenje ovih pravila ili na organizatora.
- 27.2 Žalba može biti uložena od strane zvaničnika takmičenja, timova, takmičara ili bilo koga ko je na bilo koji način u vezi sa takmičenjem.
- 27.3 Žalbe moraju biti predložene organizatoru u pisanom obliku ili usmeno što je moguće pre. O žalbama presuđuje organizator. Podnosilac žalbe mora odmah biti obavešten o odluci.
- 27.4 Za žalbe se ne naplaćuje nikakva taksa.

28. PROTEST

- 28.1 Na odluku organizatora o žalbi može biti uloženi protest.
- 28.2 Protest mogu uložiti zvaničnici takmičenja, timova i takmičari.
- 28.3 Protest se mora uložiti članovima žirija u pisanom obliku, što je moguće pre po saznanju odluke organizatora o žalbi.
- 28.4 Za protest se ne naplaćuje nikakva taksa.

29. ŽIRI

- 29.1 Žiri se postavlja da bi odlučivao o protestima.
- 29.2 Upravni odbor SOSS odlučuje za koja takmičenja će naimenovati žiri. Ukoliko SOSS nije odredio žiri, Kontrolor takmičenja određuje isti.
- 29.3 Žiri sačinjavaju 3 člana sa pravom glasa iz različitih klubova. SOSS Kontrolor takmičenja predsedava žirijem bez prava glasa.
- 29.4 Predstavnik organizatora ima pravo da učestvuje u radu žirija, ali bez prava glasa.
- 29.5 Bar jedan član žirija mora prisustvovati svim važnijim događanjima tokom takmičenja.
- 29.6 Organizator mora postupiti prema odlukama žirija, pr. da takmičara diskvalifikovanog od strane organizatora ponovo vrati u takmičenje, da diskvalifikuje takmičara, da poništi rezultate u nekoj kategoriji ili da potvrdi rezultate koje je organizator proglasio nevažećim.
- 29.7 Odluke žirija su punovažne jedino kada su donete u punom sastavu. U hitnim slučajevima preliminarne odluke mogu biti donete ukoliko se većina članova žirija saglasi sa njima.
- 29.8 Ukoliko se član izjasni nekompetentnim ili ukoliko nije u stanju da ispuni zadatke koje mu postavlja rad u žiriju, SOSS Kontrolor takmičenja određuje zamenu.
- 29.9 Ukoliko žiri konstatuje značajno kršenje pravila, on može - pored instrukcija koje daje organizatoru - predložiti Upravnom odboru SOSS da osobu koja je pravila prekršila isključi iz nekih ili svih budućih takmičenja SOSS.
- 29.10 (DP) Upravni odbor SOSS imenuje žiri. Žiri se sastoji od 5 članova.
- 29.11 (DP) Ni jedan član žirija ne može biti iz kluba organizatora. Žiri se mora sastojati od muških i ženskih članova.
- 29.12 (KS) Žiri se sastoji od 3 člana. Dva člana određuje savet SOSS. Jednog člana određuje klub organizator.

30. APEL

- 30.1 Apel može biti podnešen protiv kršenja ovih pravila, ukoliko to nije vezano za neko posebno takmičenje ili ukoliko nije konstituisan žiri ili protiv odluka žirija.
- 30.2 Apel mogu podneti funkcioneri ekipa, takmičari, funkcioneri takmičenja ili kluba.
- 30.3 Apel se podnosi u pisanom obliku Sekretarijatu SOSS što je pre moguće.
- 30.4 Za apel se ne naplaćuje nikakva taksa.
- 30.5 Odluke o apelu su konačne.
- 30.6 Upravni odbor SOSS za svaki pojedinačni slučaj imenuje članove Apelacione komisije.

31. KONTROLA TAKMIČENJA

- 31.1 Sva takmičenja na koja se ova pravila odnose, moraju biti kontrolisana od strane SOSS Kontrolora takmičenja. SOSS Kontrolor takmičenja mora biti određen u roku od mesec dana od datuma određivanja finalnog kalendara a najkasnije do 20 jula (čl. 4.5).
- 31.2 Upravni odbor SOSS će odlučiti za koja takmičenja organizator može sam odrediti Kontrolora takmičenja.
- 31.3 Ukoliko je SOSS Kontrolor takmičenja određen od strane SOSS, on je zvanični predstavnik SOSS prema organizatoru, podređen je Komisiji za kontrolore takmičenja i sa njom komunicira direktno. Komisija za kontrolore takmičenja SOSS je podređena Upravnom odboru SOSS i njemu podnosi planove rada na odobrenje kao i izveštaje.
- 31.4 Klub organizator uvek postavlja pomoćnika Kontrolora takmičenja. Ovaj pomoćnik Kontrolora pomaže Kontroloru takmičenja postavljenom od strane SOSS. Ukoliko SOSS ne odredi Kontrolora takmičenja za predmetno takmičenje, Kontrolor postavljen od strane kluba organizatora će biti SOSS Kontrolor takmičenja i on mora dostaviti izveštaj Komisiji za kontrolore SOSS. Kontrolor takmičenja, određen od strane kluba organizatora, ne mora biti iz tog kluba.
- 31.5 Svi SOSS Kontrolori takmičenja moraju posedovati SOSS-ovu licencu. SOSS Kontrolor takmičenja ne može imati bilo kakvu odgovornost za bilo koji tim koji učestvuje na takmičenju.

- 31.6 SOSS Kontrolor takmičenja mora obezbediti poštovanje pravila, izbegavanje grešaka i primenu načela pravičnosti. SOSS Kontrolor takmičenja ima ovlašćenja da zahteva određene izmene, ukoliko smatra da su neophodne, kako bi se zadovoljili zahtevi takmičenja.
- 31.7 SOSS Kontrolor takmičenja mora tesno saradivati sa organizatorom i moraju mu se pružiti sve relevantne informacije. Sve zvanične informacije poslate federaciji ili klubovima, pr. bilteni, moraju biti odobreni od strane SOSS Kontrolora takmičenja.
- 31.8 Minimum poslova koje treba da obavi SOSS Kontrolor takmičenja je:
- da odobri mesto održavanja i teren za takmičenje.
 - da nadgleda organizaciju takmičenja i da proceni prihvatljivost predloženog smeštaja, hrane, transporta, budžeta i mogućnosti za trening.
 - da proceni planirane ceremonije
 - da odobri organizaciju i postavku starta, cilja i zone izmena
 - da proceni tačnost i sigurnost merenja vremena i obračuna rezultata
 - da proceni da li je karta u saglasnosti sa ISOM IOF standardima
 - da odobri staze posle procene njihovog kvaliteta, uključujući i stepen težine, postavljanje kontrola i opremu, faktor slučajnosti i tačnost karte
 - da proverí eventualno razdvajanje staze i kombinacije staza
 - da proceni dogovore i pogodnosti za medije
 - da proceni dogovore i pogodnosti za doping test
 - da odredi članove žirija
- 31.9 SOSS Kontrolor takmičenja mora napraviti onoliko poseta koliko smatra da je neophodno. Posete će biti planirane u saglasnosti sa organizatorom i Komisijom za Kontrolore SOSS. Odmah posle svake posete, SOSS Kontrolor takmičenja mora poslati kratak pisani izveštaj Komisiji za Kontrolore SOSS, a kopiju organizatoru. Najkasnije 14 dana pre datuma održavanja takmičenja, kontrolor mora potvrditi (u formi zvaničnog izveštaja) da li takmičenje ispunjava potrebne uslove za rang za koji je prijavljeno.
- 31.10 Komisija za Kontrolore SOSS može odrediti jednog ili više pomoćnika kontrolora koji bi pomogli za Kontrolore SOSS, posebno u oblasti karata, staza, finansija, sponzora i medija.

32. IZVEŠTAJI SA TAKMIČENJA

- 32.1 Najkasnije 2 dana po završetku takmičenja, organizator mora priložiti izveštaj SOSS Kontroloru takmičenja. Izveštaj mora sadržati:
- kompletne rezultate (u dva primerka)
 - 2 master karte (sa ucrtanim svim kontrolama i njihovim kodnim oznakama)

- listu opisa svih kontrola (u dva primerka)
 - listu sa sledećim podacima (u dva primerka):
 - broj takmičara po kategorijama i ukupno
 - tehničke karakteristike staza za svaku kategoriju: dužine, broj KT i redosled njihovog obilaska, visinsku razliku
 - zapažanja o takmičenju (u dva primerka)
- 32.2 Odmah po prijemu izveštaja organizatora, SOSS Kontrolor takmičenja jedan primerak mora proslediti Komisiji za takmičenja SOSS-a (sa jednom master kartom).
- 32.3 Odmah po prijemu izveštaja organizatora a najkasnije 5 dana po završetku takmičenja, SOSS Kontrolor takmičenja mora poslati svoj izveštaj Komisiji za Kontrolore SOSS. Izveštaj mora sadržati ocenu svih značajnijih detalja takmičenja kao i sve detalje vezane za eventualne žalbe ili proteste.
- 32.4 (DP) Po jedna kopija svakog biltena, finalni program uključujući startne liste, plan organizacije i završni račun mora biti poslat Sekretarijatu SOSS, radi arhiviranja, u roku od 3 meseca posle DP.

33. REKLAME I SPONZORSTVO

- 33.1 Reklamiranje duvana i žestokih pića nije dozvoljeno.

34. USLUGE PREDSTAVNICIMA MEDIJA

- 34.1 Organizator mora ponuditi predstavnicima medija atraktivne uslove za rad i povoljne mogućnosti da posmatraju i izveštavaju sa takmičenja.
- 34.2 (DP) Minimalni uslovi koje organizator mora obezbediti predstavnicima medija su:
- hotelski smeštaj srednjeg standarda, koji plaćaju korisnici
 - startne liste, program i ostale informacije, dan pre takmičenja
 - mogućnost da učestvuju na eventualnom pokaznom takmičenju
 - zaštićeno, tiho mesto u zoni cilja
 - listu sa rezultatima i karte sa stazama, odmah po završetku takmičenja
 - mogućnost korišćenja elektronske pošte, koje plaćaju korisnici, ukoliko takva mogućnost postoji
- 34.3 Organizator mora učiniti sve da obezbedi maksimalno pokrivanje od strane medija sve dok to ne ugrožava regularnost takmičenja.

DODATAK 1: OPŠTE TAKMIČARSKE KATEGORIJE

1. STAROSNE KATEGORIJE

- 1.1 Takmičari su podeljeni po kategorijama u zavisnosti od pola i godišta. Žene se mogu takmičiti u muškim kategorijama.
- 1.2 Takmičari koji imaju 20 godina ili mlađi pripadaju određenoj kategoriji sve do kraja kalendarske godine u kojoj pune tu/te godine starosti. Oni mogu nastupati u starijim kategorijama sve do kategorije 21 (uključujući)
- 1.3 Takmičari koji imaju 21 godinu ili stariji pripadaju određenoj kategoriji od početka kalendarske godine u kojoj pune tu/te godine starosti. Oni mogu nastupati u mlađim kategorijama sve do kategorije 21 (uključujući)
- 1.4 Glavne takmičarske kategorije se nazivaju Ž21 i M21, za žene odnosno muškarce. Umesto slova Ž i M mogu biti upotrebljena slova W I M.
- 1.5 Svaka kategorija može biti podeljena u podkategorije prema težini i/ili dužini staza. Podkategorije prema težini i dužini staze su E (elitna) A, B, C i N (novi-početnici). Podkategorije prema dužini staze su S (kratka) i L (dugačka)
- 1.6 Za takmičare mlađe od 21, kategorije se formiraju sa intervalom od 2 godine - Ž20 i M20, Ž18 i M18 itd. Za starije takmičare, ovaj interval je 5 godina - Ž35 i M35, Ž40 i M40 itd.
- 1.7 Elitne kategorije (E) mogu biti organizovane jedino za starosne kategorije 18, 20 i 21. One moraju biti ograničene samo na učešće takmičara koji su od strana svojih matičnih federacija dobili status elitnih takmičara na osnovu svojih pozicija na rang listama tih federacija.

2. PARALELNE KATEGORIJE

- 2.1 Ukoliko ima suviše prijavljenih takmičara za jednu kategoriju, ova može biti podeljena u paralelne kategorije. Podela elitne kategorije mora biti bazirana na ranijim rezultatima takmičara. Ostale kategorije, moraju biti podeljene tako da takmičari iz jednog kluba, oblasti ili federacija budu jednako raspoređeni u paralelne kategorije.

3. KATEGORIJE ZA DRŽAVNO PRVENSTVO I KUP SRBIJE

- 3.1 (DP, KS) Pred početak svake sezone Upravni odbor SOSS donosi pravilnik o takmičarskim kategorijama.

DODATAK 2: PRINCIPI PLANIRANJA STAZE

1. UVOD

1.1 SVRHA OVOG DOKUMENTA

Ovi principi imaju za cilj da ustanove standarde za planiranje i postavljanje staza, da bi osigurali regularnost takmičenja, uveli jednoobraznost i sačuvali jedinstveni karakter orijentiringa kao sporta.

1.2 PRIMENA OVIH PRINCIPA

Staze na svim SOSS takmičenjima moraju biti planirane i postavljene u saglasnosti sa ovim principima. Oni, takođe, treba da posluže kao opšte smernice za planiranje i postavljanje staza i na drugim orijentiring takmičenjima. Termin "orijentiring" se ovde odnosi na "orijentiring nogama".

2. OSNOVNI PRINCIPI

2.1 DEFINICIJA ORIJENTIRINGA

Orijentiring je sport u kome takmičar uz pomoć karte i kompasa, za najkraće moguće vreme, treba da poseti određeni broj tačaka obeleženih na terenu - kontrola. Orijetiring nogama može biti okarakterisan kao *trkačka navigacija*.

2.2 CILJEVI DOBROG PLANIRANJA STAZE

Cilj dobrog planiranja staze je da takmičarima, prema njihovim očekivanim sposobnostima, ponudi korektne staze. Rezultat treba da realno odražava tehničke i fizičke mogućnosti takmičara.

2.3 ZLATNA PRAVILA PLANIRANJA STAZE

Planer staza mora imati na umu sledeće principe:

- jedinstveni karakter orijentiringa kao trkačke navigacije
- regularnost takmičenja
- zadovoljstvo takmičara
- zaštitu prirodne sredine, biljnog i životinjskog sveta
- potrebe medija i gledalaca

2.4 JEDINSTVENI KARAKTER

Svaki sport ima svoj karakter. Jedinstveni karakter orijentiringa je da takmičar pronade i prati najbolji put kroz nepoznat teren a za što kraće vreme. Ovo zahteva orijentiring veštine: tačno čitanja karte, izbor puta, rad sa kompasom, koncentracija pod psihofizičkim opterećenjem, brzo donošenje odluka, trčanje po različitim reljefnim konfiguracijama, itd.

2.5 REGULARNOST TAKMIČENJA

Regularnost je osnovni zahtev u takmičarskom sportu. Uprkos velike pažnje kojom se pristupa svakom koraku planiranja staze, sreća može lako postati veoma važna u orijentiringu. Planer staze mora razmotriti sve takve faktore da bi osigurao da takmičenje bude fer i da se svi takmičari suoče sa istovetnim uslovima na svakom delu staze.

2.6 ZADOVOLJSTVO TAKMIČARA

Popularnost orijentiringa može se povećati jedino ako su takmičari zadovoljni stazama. Pažljivo planiranje staze je neophodno da bi se osiguralo da staze budu odgovarajuće u pogledu dužine, fizičke i tehničke težine, položaja kontrola, itd. U vezi sa ovim je posebno važno da svaka staza bude primerena grupi koja se na njoj takmiči.

2.7 ZAŠTITA PRIRODNE SREDINE

Prirodna sredina je veoma osetljiva: živi svet može biti uznemiren a zemlja kao i vegetacija može biti oštećena usled preterane upotrebe. Životna sredina uključuje i ljude koji žive u zoni takmičenja, zidove, ograde, kultivisano zemljište, zgrade i druge konstrukcije, itd.

Obično je moguće naći način da se izbegnu najosetljivija područja. Iskustva i istraživanja su pokazala da čak i velika takmičenja mogu biti organizovana u osetljivim područjima bez nanošenja štete, ukoliko su preduzete mere opreza a staze dobro planirane.

Veoma je važno da se planer uveri da postoji dobar prilaz terenu, i da su sve osetljive zone unapred identifikovane.

2.8 GLEDAOCI I MEDIJI

Potreba za stvaranjem dobre opšte slike treba da je stalna briga planera staze. Mora se potruditi da gledaocima i novinarima pruži mogućnost da prate takmičenje iz što veće blizine a da ne naruše regularnost istog.

3. STAZA ZA ORIJENTIRING

3.1 TEREN

Teran mora biti odabran tako da svim učesnicima može ponuditi fer takmičenje. Da bi se sačuvao karakter sporta, teren mora da pruža uslove da se po njemu može trčati i da se može testirati orijentiring veštine takmičara.

3.2 DEFINICIJA STAZE ZA ORIJENTIRING

Staza za orijentiring je definisana startom, kontrolama i ciljem. Između ovih lokacija koje su definisane na terenu i na karti, nalaze se deonice na kojima se takmičar mora sam snalaziti (orijentisati).

3.3. START

Startni prostor mora biti postavljen i organizovan tako da:

- postoji prostor za zagrevanje
- takmičari koji čekaju na start ne mogu videti koju su varijantu odabrali takmičari koji su već startovali.

Tačka sa koje počinje takmičenje na terenu je obeležena kontrolom bez perforatora, a na karti trouglom.

Takmičari od starta moraju da se suoče sa problemima orijentacije.

3.4 DEONICE

3.4.1 Dobro planirane deonice

Deonice između kontrola su najvažniji deo staze i uveliko određuju njen kvalitet.

Dobre deonice nude takmičarima zanimljive probleme čitanja karte i vode ih kroz interesantan teren koji nudi mogućnost izbora između više mogućih varijanti (puteva).

Unutar jedne staze treba ponuditi različite tipove deonica, neke od njih bazirane na intenzivnom radu sa kartom a druge na mogućnosti brzog izbora puta i prelaska iste. Takođe treba varirati dužine i stepen težine da bi prisilili takmičare da koriste razne tehnike trčanja i orijentacije. Planer treba da menja pravac susednih deonica, kako bi takmičar često morao da se orijentiše.

Bolje je da staza ima nekoliko vrlo dobrih deonica povezanih sa kraćim, nego da su deonice iste dužine ali jednako slabog kvaliteta.

3.4.2 Regularnost deonica

Ni jedna deonica ne sme da sadrži izbor puta koji može da rezultuje prednošću ili gubitkom koji ne može da se predvidi čitanjem karte u takmičarskim uslovima.

Moraju biti izbegnute sve deonice koje navode ili podstiču takmičare da prolaze kroz zabranjene ili opasne predele.

3.5 KONTROLNE TAČKE - KONTROLE

3.5.1 Kontrolna mesta

Kontrole su na terenu smeštene na objektima koji su ucrtani na karti. Takmičari ih posećuju po zadatom redosledu, sami birajući put do njih. Ovo zahteva pažljivo planiranje i proveru kako bi se obezbedila regularnost takmičenja.

Posebno je važno da karta tačno odražava stanje na terenu u okolini kontrole i da su tačni pravci i rastojanja iz svih mogućih uglova približavanja kontroli.

Kontrole ne smeju biti smeštene na/u malim objektima koji se vide samo sa bliskog odstojanja ako u blizini, na terenu i karti, nema drugih objekata uz pomoć kojih bi takmičar mogao doći na kontrolu.

Kontrole ne smeju biti postavljene na mesta gde njihova vidljivost, za trkače koji dolaze iz različitih pravaca, nije ista, sem ako se to može proceniti iz karte ili opisa kontrole.

3.5.2 Funkcija kontrole

Glavni zadatak kontrole je da označi početak i kraj deonice. Ponekad je potrebno upotrebiti kontrole za specijalnu namenu, n.pr. da sprovedu takmičare oko opasnih mesta ili kroz predele koji nisu obuhvaćeni kartom.

Kontrole mogu poslužiti kao mesta za osveženje, kao i za prisustvo novinara i gledalaca.

3.5.3 Kontrola

Oprema na kontrolnom mestu mora biti u skladu sa Pravilima za takmičenja.

Ukoliko je to moguće, kontrola treba da bude tako postavljena da je takmičar ugleda tek kada pronade opisani zemljišni ili drugi objekat. Radi regularnosti, vidljivost kontrole treba da je ista bilo da je na kontrolnom mestu takmičar ili da nije. Ni pod kakvim uslovima kontrola ne sme biti sakrivena: kada takmičar stigne na kontrolno mesto, ne sme gubiti vreme tražeći kontrolu.

3.5.4 Regularnost kontrolnog mesta

Kontrolno mesto je neophodno odabrati sa velikom pažnjom i treba izbegavati efekat "mrtvog ugla" gde takmičari koji napuštaju kontrolu, navode na nju takmičare koji dolaze.

3.5.5 Blizina kontrola

Kontrole različitih staza koje su postavljene suviše blizu jedna drugoj, mogu zbuniti takmičara koji je došao na mesto kontrole. U skladu sa članom 19.4, kontrole ne smeju biti bliže od 30 metara do sledeće najbliže kontrole. Štaviše, jedino u slučaju kada su objekti, na kojima su kontrole, na terenu kao i na karti, potpuno različiti, kontrole mogu biti bliže od 60 m.

3.5.6 Opis kontrole

Pozicija kontrole, uz poštovanje objekta prikazanog na karti, definisana je opisom kontrole. Tačno mesto kontrole na zemljištu i objekat predstavljen na karti ne smeju doći u pitanje. Kontrole koje se ne mogu lako i jasno definisati IOF simbolima, nisu pogodne i treba ih izbegavati.

3.6 CILJ

Najmanje druga polovina deonice između poslednje kontrole i cilja, mora biti jasno obeležena tako da vodi takmičare do cilja.

3.7 ELEMENTI ČITANJA KARTE

Na dobro planiranoj stazi, takmičar je primoran da se koncentriše na orijentaciju tokom cele trke.

Delove koji ne zahtevaju čitanje kartre treba izbegavati, osim ako one nisu rezultat dobrog izbora puta.

3.8 IZBOR PUTA

Mogućnost izbora puta prisiljava takmičara da gleda kartu, procenjuje teren i izvlači zaključke.

Mogućnost izbora puta čini da takmičari razmišljaju nezavisno i smanjuje mogućnost "šlepovanja".

3.9 STEPEN TEŽINE

Za svaki teren i kartu, planer treba da isplanira staze razlute težine. Stepene težine deonica može se varirati u zavisnosti koliko se blizu ili dalje prate linijski objekti (putevi, staze, jaruge itd).

Takmičari moraju biti u mogućnosti da prema informacijama sa karte, predvide stepen težine prilaza kontroli, te da prema tome odaberu prikladnu tehniku i taktiku.

Treba obratiti pažnju na očekivan stepen veštine takmičara, iskustvo i sposobnost da čitaju i razumeju sitne detalje sa karte. Posebno je važno pogoditi stepen težine za staze namenjene deci i početnicima.

3.10 TIPOVI TAKMIČENJA

Planer staze mora da računa na specifične zahteve koje postavlja određeni tip takmičenja. Na primer, za srednje staze mora se ići na tačno čitanje karte i održanje visokog stepena koncentracije duž čitave staze. Kod staze za štafete, moraju se uzeti u obzir potrebe gledalaca kao bi videli najzanimljivije faze izmene štafeta.

3.11 ČEMU PLANER STAZE TREBA DA TEŽI

3.11.1 Poznavanje terena

Planer staze treba da je dobro upoznat sa terenom pre nego što pristupi planiranju mesta za kontrole ili deonica.

Takođe mora biti svestan da na dan takmičenja uslovi na terenu mogu biti različiti od onih kada je staza planirana.

3.11.2 Tačno dozirati stepen težine

Veoma je jednostavno napraviti suviše teške staze za decu ili početnike. Planer staze mora paziti da ne procenjuje težinu staze prema svom nivou poznavanja orijentacije ili prema svojoj brzini kojom obilazi teren.

3.11.3 Koristiti jasna kontrolna mesta

Želja da napravi najbolje moguće deonice, često povuče planera da upotrebi nepogodna mesta za kontrole.

Takmičari retko uoče razliku između dobre i odlične deonice, ali odmah uoče ako su izgubili vreme usled sakrivene kontrole, netačnosti ili lošeg opisa kontrole.

3.11.4 Postavljati kontrole dovoljno daleko od drugih

Iako kontrole imaju kontrolne brojeve ne smeju biti toliko blizu jedna drugoj da bi mogle zbuniti takmičare koji su korektno stigli na kontrolno mesto.

3.11.5 Izbegavati prekomplikovani izbor varijanti

Planer može videti i varijante koje nikada neće biti upotrebljene, pa gubi vreme izmišljajući probleme. Takmičari obično izaberu najbolju ili "prvu do nje" varijantu. Ovo može uštedeti dosta vremena pri planiranju staze.

3.11.6 Praviti staze koje nisu previše fizički zahtevne

Staze treba da su tako postavljene, da normalno pripremljen takmičar može istrčati veći deo staze.

4. PLANER STAZE

Osoba odgovorna za planiranje i postavljanje staza mora imati iskustva da proceni i razume kvalitet staze. Mora biti upoznat sa teorijom planiranja staze i mora znati da uvaži specifične zahteve različitih kategorija i različitih tipova takmičenja.

Planer staze treba da na licu mesta proceni različite faktore (koji mogu da utiču na takmičenje) kao što su: stanje terena, kvalitet karte, prisustvo gledalaca i učesnika, itd.

Planer staze je odgovoran za staze i za odvijanje takmičenja između starta i cilja. Njegov rad mora biti proveren od strane SOSS Kontrolora takmičenja. Ovo je veoma važno, zbog mnoštva mogućnosti da se napravi greška koja može prouzrokovati ozbiljne posledice.

DODATAK 3: ODOBRENI KONTROLNI KARTONI I OPREMA ZA OBELEŽAVANJE

(Takmičarsko pravilo 20.1 glasi da “*Jedino se mogu upotrebljavati kontrolni kartoni i oprema za obeležavanje odobreni od strane SSOSS*”.)

Jedino automatski odobreni sistemi su:

- tradicionalni sistem obeležavanja sa perforatorima i kontrolnim kartonima i
- SportIdent sistem

Upotreba bilo kog drugog sistema zahteva prethodno odobrenje od Upravnog odbora SSOSS.

U vezi tradicionalnog sistema perforatora, kontrolni kartoni moraju zadovoljiti sledeće zahteve:

- moraju biti napravljeni od otpornog materijala i ne smeju prelaziti dimenzije 10 cm x 21 cm
- veličina svake kućice (kvadratića) za perforiranje mora biti najmanje 18 mm x 18 mm
- tri kućice moraju biti jasno obeležene kao rezervne

Takmičarima je dozvoljeno da pripreme kontrolni karton, pr. da pišu po njemu, da ga ojačaju ili stave u vrećicu, ali nije dozvoljeno odstranjivati delove kontrolnog kartona. Zabranjeno je lepiti lice kontrolnog kartona lepljivom trakom.

U vezi sistema *SportIdent*, rezervna jedinica je obavezna na svakoj kontroli (bilo druga elektronska, bilo klasični perforator). Odgovornost takmičara je da svoju elektronsku karticu ne vadi iz jedinice dok ne dobije potvrdu da je kontrola overena (bilo svetlosni, bilo zvučni signal - potvrdu). Jedino u slučaju da nema potvrđeni signal, takmičar može upotrebiti rezervnu jedinicu.

Kontrolni karton, elektronski ili tradicionalni, mora jasno pokazati da su sve kontrole posećene. Takmičar kome nedostaje otisak sa neke kontrole ili je nerazgovetan neće ući u plasman, sem u slučaju kada je sa sigurnošću utvrđeno da je kontrolu posetio a da to, što otisak nedostaje ili je nerazgovetan, nije greška takmičara.

Ukoliko je u upotrebi sistem vizuelne provere, najmanje deo otiska (perforacije) se mora nalaziti u kvadratiću predviđenim za tu kontrolu ili u praznoj rezervnoj kućici. Jedna greška po takmičaru je prihvatljiva, pr. obeležavanje (perforacija) van predviđene kućice ili preskakanje jedne kućice, pod uslovom da se svi otisci (perforacije) mogu jasno identifikovati. Takmičar koji pokuša da stekne prednost netačnim perforiranjem biće diskvalifikovan.